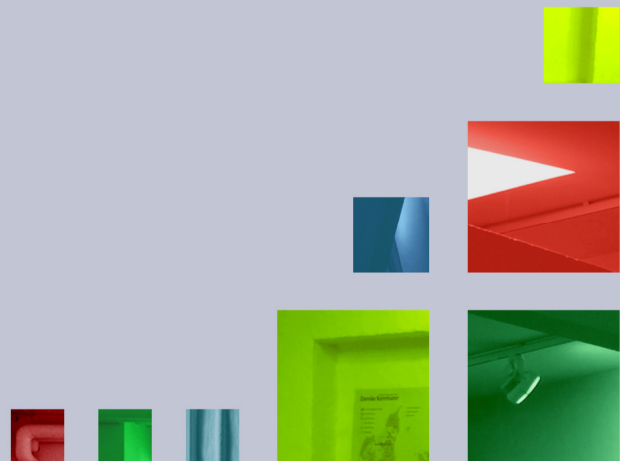

Sammenfatning af rapporten:

Unge i Ringsted

En analyse af unges arbejdsmarkedstilknnytning,
uddannelse og offentlige forsørgelse

Marts 2009

Forord

Det lokale Beskæftigelsesråd i Ringsted har bedt mploy om at analysere og beskrive kommunens unge under 30 år, dvs. personer mellem 16 og 29 år.

Formålet med analysen er at belyse de unges uddannelsesniveau, arbejdsmarkeds-situation og offentlige forsørgelse i lyset af både de store forandringer, som har fundet sted i de senere år og som følge af den seneste tids økonomiske konjunkturomslag. Hensigten med rapporten er dermed at understøtte tilrettelæggelsen af den lokale beskæftigelsesindsats for unge i Ringsted.

I analysen er udvikling og karakteristika for Ringsted Kommune løbende sammenlignet med de øvrige kommuner i Beskæftigelsesregionens jobcentergruppe, der rummer kommuner med sammenlignelige rammevilkår. Det drejer sig om Gladsaxe, Næstved, Køge, Faxe, Helsingør, Halsnæs, Greve. Derudover er Holbæk medtaget som sammenligningsgrundlag i analysen.

Analysen bygger på data fra Danmarks Statistik, Beskæftigelsesministeriets data-portal Jobindsats.dk, Undervisningsministeriets dataportal samt data fra Beskæftigelsesministeriets analyseregister DREAM.

Herudover er anvendt data fra en omfattende, kvantitativ sagsgennemgang, som er foretaget af Jobcenter Ringsted ved hjælp af spørgeskemaer, som er udviklet i samarbejde mellem Jobcenter Ringsted og mploy.

Jobcenter Ringsted har i sagsgennemgangen kortlagt de konkrete jobbarrierer for ca. 50 unge kontanthjælpsmodtagere i match 1-3, ca. 150 unge kontanthjælpsmodtagere i match 4-5 og ca. 20 unge på revalideringsydelse. Desuden har Jobcenter Ringsted kortlagt de konkrete diagnoser for ca. 40 unge på sygedagpenge.

Der er tale om en totalgennemgang af de udvalgte målgrupper i Ringsted. Sagsgennemgangen giver dermed et solidt billede af de grupper af unge, som jobcenteret arbejder med.

1. Indledning

Arbejdsmarkedet i Danmark har frem til efteråret 2008 udviklet sig særdeles positivt. Antallet af beskæftigede er steget med mere end 120.000 personer, og antallet af offentligt forsørgede er faldet kraftigt.

Dette har også gjort sig gældende i Ringsted Kommune. De gode konjunkturer har også bidraget til en ganske positiv udvikling blandt de unge med bopæl i kommunen.

Arbejdsmarkedet er imidlertid præget af hastige ændringer i øjeblikket. Den positive udvikling på arbejdsmarkedet er vendt, og der forventes samlet set en faldende beskæftigelse i de kommende 1-2 år.

Billedet er ikke entydigt. Der er en række forskelle på tværs af brancher og på tværs af kommuner og oplande. Visse brancher rammes særlig hårdt af lavkonjunkturen, det gælder bl.a. industri, byggeri og transport. I andre brancher forventes der til gengæld uændret eller stigende beskæftigelse. Det gælder bl.a. inden for den offentlige sektor.

Forskellene på tværs af brancher betyder også, at der er forskelle på, hvor hårdt de enkelte kommuner rammes af lavkonjunkturen.

I Ringsted Kommune arbejder relativt mange borgere - og især mange unge - inden for de brancher, hvor beskæftigelsen forventes at falde mest. Derfor kan det forventes, at Ringsted Kommune bliver ramt hårdere af lavkonjunkturen end regionen som helhed.

Den aktuelle konjunktursituation betyder, at der kommer nye udfordringer til jobcenteret, og at rammerne for beskæftigelsesindsatsen midlertidigt ændres. De ændrede rammer kan betyde, at der bliver mindre rummelighed på arbejdspladserne, hvilket vil gøre det vanskeligt at holde fast i de gode resultater, der er skabt for de svageste unge over de senere år. Desuden vil ledigheden stige blandt de mange unge, der beskæftiger sig som ikke-faglærte eller faglærte i bl.a. industrien og byggebranchen.

Nærværende analyse belyser de unges situation i kommunen i lyset af de ændrede rammer og udfordringer.

2. Sammenfatning af resultater

På baggrund af analysen af de unge i kommunen kan fremhæves en række udfordringer og styrkepositioner for beskæftigelsesindsatsen som følge af strukturelle forhold og udviklingstendenserne på arbejdsmarkedet:

Der er følgende udfordringer og styrkepositioner for beskæftigelsesindsatsen i kommunen som følge af strukturelle forhold:

Antallet af unge er faldet i Ringsted

Der er ca. 4.700 unge mellem 16 og 29 år i Ringsted kommune. De unge udgør 14,6 pct. af befolkningen i Ringsted og dermed en mindre andel i hele Østdanmark (16,4 pct.). Antallet af unge i kommunen er faldet betydeligt over en årrække, bl.a. fordi et stigende antal 15-24-årige flytter til især hovedstadsområdet for at uddanne sig. Hvert år forlader netto ca. 100 15-24-årige Ringsted Kommune. Den faldende tendens i antallet af unge i kommunen, og herunder især unge med en videregående uddannelse, mindsker rekrutteringsgrundlaget for de lokale virksomheder og reducerer skatteindtægterne i kommunen.

En del unge har en svag hjemmebaggrund

Ca. 11 pct. af de unge i Ringsted vokser op med en svag hjemmebaggrund. Det udgør en udfordring, da en svag hjemmebaggrund har konsekvenser for unges skolegang, uddannelsesvalg og tilknytning til arbejdsmarkedet. Der kan opgøres et lavere karaktergennemsnit for folkeskoleeleverne i kommunen end for unge i de fleste sammenligningskommuner, og færre unge i kommunen vælger den "boglige" vej.

Mange unge har en erhvervsuddannelse

Betydelig flere unge i Ringsted får en erhvervsuddannelse end i sammenligningskommunerne og hele Østdanmark. Det udgør en styrkeposition for kommunen, da den store gruppe af unge med erhvervsuddannelse har en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet og i høj grad bliver bosiddende i kommunen. Det er positivt for skattegrundlaget i kommunen. Omvendt vælger relativt færre unge i kommunen den "boglige" vej, ligesom mange unge flytter væk fra kommunen for at påbegynde en videregående uddannelse.

Størstedelen af de unge i Ringsted er beskæftigede

Ca. 3.400 unge i Ringsted arbejder. Det vil sige, at næsten tre ud af fire unge har et job, og det er flere end i sammenlignelige kommuner og i hele Østdanmark. Det udgør en styrkeposition for kommunen, idet mange unge får en tilknytning til arbejdsmarkedet og bidrager til kommunens skatteindtægter.

De unge har et smalt og kønsopdelt arbejdsmarked

Hele 65 pct. af de unge arbejder inden for blot fem brancher: Detailhandel, byggebranchen, industri, sociale institutioner og forretningsservice. De unges arbejdsmarked er således smalt og desuden stærkt kønsopdelt, hvor de unge mænd især arbejder inden for byggebranchen, industri, autohandel, engroshandel og transportområdet, og de unge kvinder især arbejder inden for sociale institutioner, sundhedsvæsen og detailhandelen. Dette mønster kan udgøre en udfordring i en situation, hvor der er faldende beskæftigelse inden for brancheområder med mange unge ansatte.

Der er få offentligt forsørgede blandt unge i kommunen

Ca. 420 unge i Ringsted modtager offentlig forsørgelse. Det svarer til 10,6 pct. af de unge i kommunen, og det er færre end i de fleste af sammenligningskommunerne. Over de seneste fem år er antallet af unge på offentlige ydelser i kommunen faldet med knap 250 personer, svarende til et fald på 36 pct. Det udgør en styrkeposition for kommunen, som har betydelig færre forsørgelsesudgifter til de unge, end man har i mange af sammenligningskommunerne.

Mange unge i Ringsted forlader arbejdsmarkedet tidligt

Mange af de unge i Ringsted trækker sig tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet via førtidspension. Årligt tilkendes ca. 20 unge førtidspension, og dermed er niveauet femdoblet over de senere år. Kommunen har både historisk og aktuelt flere tilkendelser af førtidspension til unge end de sammenlignelige kommuner, og i alt er knap 80 unge mellem 18 og 29 år på førtidspension. Det udgør en udfordring, da personer på førtidspension sjældent vender tilbage til arbejdsmarkedet, og der således er tale om varig offentlig forsørgelse for en relativ stor gruppe af unge.

Der er følgende udfordringer og styrkepositioner for beskæftigelsesindsatsen i kommunen som følge af udviklingstendenserne på arbejdsmarkedet:

Antallet af ledige vil stige i den kommende tid

Arbejdsmarkedet oplever hastige ændringer lige nu, og antallet af beskæftigede inden for bl.a. industri, bygge/anlæg, transport og lagerområdet forventes at falde henover de kommende 1-2 år. Det stiller store krav til jobcenteret og beskæftigelsesindsatsen at håndtere denne udfordring bedst muligt.

Analysen viser følgende hovedresultater:

Hovedresultater:

- 65 pct. af de unge beskæftigede arbejder inden for fem brancher.
- Især unge mænd arbejder inden for brancher, som forventes at blive ramt af den igangværende lavkonjunktur. Det gælder særligt industri, bygge/anlæg, transport og engroshandel.
- Ca. 900 beskæftigede unge i Ringsted har ingen kompetencegivende uddannelse og er ikke i gang med en uddannelse. De er derfor ekstra udsatte i den kommende periode.
- Siden jobcenterets start i januar 2007 er hele 55 pct. af de arbejdsmarkedsparete unge på kontanthjælp kommet i ordinært arbejde. Det er flere end i de fleste sammenlignelige kommuner. De gode resultater understreges af, at de unge modtager kontanthjælp i betydelig kortere tid end i andre kommuner.
- Antallet af dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere i match 1-3 er over de seneste fem år faldet fra ca. 350 personer til aktuelt ca. 125 personer. Det er et fald på ca. 65 pct.
- Ca. 90 pct. af de ledige unge i match 1-3 vurderes at være fleksible og geografisk mobile i forhold til arbejdsmarkedet. – Til gengæld vurderes kun 29 pct. af ledige unge at have kompetencer, som er efterspurgt på arbejdsmarkedet.
- Næsten halvdelen (46 pct.) af de ledige unge i match 1-3 er aktuelt sygemeldte eller på barsel.

Der kan fremhæves følgende udfordringer i forhold til at tackle udviklingen:

Ringsted må forvente at blive ramt hårdt af den aktuelle lavkonjunktur. Det skyldes, at mange borgere arbejder inden for de mest konjunkturfølsomme brancher. Det er udsigt til, at beskæftigelsen kan falde med op til 750 personer.

Et sådant konjunkturomslag rammer de unge hårdt – ikke mindst i Ringsted. De unge i kommunen har en smal og sårbar beskæftigelse, hvor hovedparten arbejder inden for blot fem brancher. Især de unge mænd i kommunen er ansat i brancher, der oplever tilbagegang. Risikoen for ledighed er særlig stor for de 900 unge beskæftigede, som ikke har eller er i gang med en kompetencegivende uddannelse.

Der kan fremhæves følgende styrkepositioner i forhold til at tackle udviklingen:

Det er en styrkeposition for kommunen, at antallet af unge arbejdsmarkedsparate ledige i Ringsted aktuelt er meget lavt (ca. 125 personer), at de unge har væsentlig kortere ledighedsforløb end unge i andre kommuner, og at en relativ stor andel af de unge på offentlig forsørgelse genfinder ordinær beskæftigelse, når der sammenlignes med andre kommuner.

Desuden er det en styrkeposition, at de unge i høj grad er motiverede i forhold til at få et job. Således viser en gennemgang af kontanthjælpssager, at ca. 90 pct. af de arbejdsmarkedsparate unge vurderes at være både fagligt og geografisk mobile i forhold til at finde et job på arbejdsmarkedet i og omkring Ringsted.

På baggrund af ovenstående kan peges på fokusområder:

- Fastholde fokus på at synliggøre aktuelle og fremtidige jobåbninger for de unge
- Fokus på at målrette jobsøgning via et tidligt og tæt kontaktføreløb
- Fokus på at forhindre, at unge nyledige får langvarig ledighed
- Fokus på at sikre en indsats, der favner fra velfungerende unge til unge med jobmæssige barrierer
- Fokus på at rådgive og kanalisere de unge over i områder med jobåbninger
- Overveje om jobcenteret har tilstrækkelige ressourcer og bemanning til at håndtere den stigende ledighed
- Fokus på at etablere et samarbejde med virksomhederne om at anvende de næste år til at forberede sig på en kommende arbejdskraftmangel

Kravene til kvalifikationer på arbejdsmarkedet stiger

Kvalifikationskravene på arbejdsmarkedet er stigende. Udviklingen betyder, at der generelt bliver færre job til ikke-faglærte, mens efterspørgslen på veluddannet arbejdskraft stiger.

Analysen viser følgende hovedresultater:

Hovedresultater:

- 42 pct. af de unge i Ringsted er under uddannelse. Det er relativt få, når der sammenlignes med andre kommuner, og det afspejler, at få unge i kommunen går den "boglige vej".
- Ca. 56 pct. af de beskæftigede unge i Ringsted har en kompetencegivende uddannelse. Det er en forholdsvis høj andel i forhold til andre kommuner. Det skyldes, at hele 42 pct. af de beskæftigede unge i kommunen har en erhvervsuddannelse, hvilket er markant over niveauet i gennemsnittet af sammenligningskommunerne og hele Østdanmark.
- Kun ca. 46 pct. af eleverne på erhvervsuddannelserne i Ringsted gennemfører deres uddannelsesforløb, og ca. 86 pct. af eleverne på de gymnasiale uddannelser får deres afsluttende eksamen.
- Kun ca. 75 pct. af en ungdomsårgang i Ringsted opnår en kompetencegivende uddannelse.

Der kan fra analysen fremhæves følgende udfordringer:

Det er en udfordring, at mange unge i Ringsted frafalder deres uddannelse. Problematikken gør sig i særlig grad gældende blandt unge på erhvervsuddannelser, hvor

mindre end hver anden gennemfører uddannelsen. Den lave gennemførelsesprocent kan bl.a. skyldes, at 9. klasserne i Ringsted klarer sig dårligere end afgangsklasserne i de fleste sammenligningskommuner og hele landet.

Det er derudover en udfordring, at færre unge i Ringsted vælger at tage en videregående uddannelse. Det vil bl.a. øge rekrutteringsproblemerne inden for den offentlige sektor, som inden for de kommende år skal erstatte et stort antal veluddannede lønmodtagere, som i disse år forlader arbejdsmarkedet på grund af alder.

Desuden viser en gennemgang af kontanthjælpssager, at stort set alle unge kontanthjælpsmodtagere i Ringsted mangler uddannelsesmæssige kompetencer. Det vil for mange i gruppen betyde, at de får svært ved at få og fastholde fodfæste på et arbejdsmarked med stigende krav til kompetencer og kvalifikationer.

Sagsgennemgangen viser derudover, at jobcenteret kan få svært ved at arbejde kontinuerligt med gruppen af arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere, idet halvdelen af gruppen er enten sygemeldt eller på barsel.

Fra analysen kan samtidig fremhæves følgende styrkepositioner:

Det er en styrke, at en høj andel af de unge i Ringsted har en erhvervsuddannelse, da det giver en mere stabil beskæftigelse og tilknytning til arbejdsmarkedet og dermed bedre muligheder for at klare sig på fremtidens arbejdsmarked.

Det er samtidigt positivt, at der i Ringsted er en tradition for, at mange unge tager en erhvervsuddannelse, da det kan være vejen ind på arbejdsmarkedet også for bogligt svage unge.

På baggrund af ovenstående kan peges på fokusområder:

- Fastholde fokus på at alle unge skal i uddannelse eller job.
- Fokus på at motivere og rådgive de unge til at påbegynde og gennemføre en kompetencegivende uddannelse.
- Fokus på at målrette de unges uddannelsesvalg mod de fremtidige jobåbninger.
- Overveje hvordan et samarbejde med hhv. private og offentlige arbejdspladser om indslusningsforløb og lære- og praktikpladser kan understøttes.
- Fokus på at samarbejde med uddannelsessituationer, UU, Børne- og ungdomsforvaltningen, a-kasser eller andre relevante aktører.
- Overveje om der er tilstrækkeligt med ressourcer til en offensiv uddannelsesstrategi.

Rummeligheden på arbejdsmarkedet kommer under pres

Flere virksomheder har i øjeblikket økonomiske problemer og utilstrækkelige ordrer, og som et resultat heraf sker der afskedigelser inden for flere områder. Der er risiko for, at det går ud over rummeligheden på arbejdspladserne, når virksomhederne tvinges til at fokusere mere snævert på kernerdriften.

Det kan for jobcenteret betyde, at det bliver vanskeligere at skabe plads til sygemeldte og langvarigt ledige i virksomhederne, og at færre virksomheder er åbne for at stille aktiveringspladser til rådighed i form af bl.a. løntilskudsansættelser, virksomhedspraktikker og delvise raskmeldinger.

Udviklingen sætter med andre ord beskæftigelsesindsatsen under pres, og det kan give færre muligheder for de svage ledige, de syge og andre med en begrænset arbejdsevne.

Analysen viser følgende hovedresultater:

Hovedresultater:

- Erfaringerne fra Jobcenter Ringsted viser, at det kan lykkes at få de svageste ledige blandt de unge i ordinært arbejde og uddannelse. Siden jobcenterets start i januar 2007 er det således lykkedes at få hver femte af de svage unge i uddannelse eller job.
- Antallet af unge kontanthjælpsmodtagere i match 4-5 i kommunen er dog steget kraftigt. Fra jobcenterets start til i dag er antallet øget fra ca. 90 til ca. 140 personer. Det skyldes bl.a., at 27 pct. af de unge på kontanthjælp i match 1-3 har øget afstanden til arbejdsmarkedet og er overgået til match 4-5.
- Unge i match 4-5 udgør aktuelt 3,5 pct. af alle unge i Ringsted, hvilket er en væsentligt større andel end i sammenligningskommunerne.
- Sagsgennemgangen viser, at de unge har store og ofte komplekse jobbarrierer, der besværliggør indtræden på arbejdsmarkedet. Der er primært tale om psykiske problemer, manglende uddannelse og fysiske problemer, som ofte er kombineret med sociale problemer eller manglende sociale kompetencer.
- Unges sygefravær er typisk kortvarigt. Ca. 70 pct. af sygedagpengeforløbene afsluttes inden for et halvt år. En stor del af de langvarige sager skyldes graviditetsproblemer (17 pct.).
- Hver syvende (14 pct.) af de unge kontanthjælpsmodtagere i match 4-5 i Ringsted er sygemeldte.

Det kan fra analysen fremhæves følgende udfordringer:

Der har over de seneste to år været en kraftig stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere med stor afstand til arbejdsmarkedet. Stigningen er særlig udfordrende, idet denne gruppe er svær at få ind på arbejdsmarkedet, og da gruppen har et stort behov for både behandling, opkvalificering og tilvænning til arbejdsmarkedet gennem eksempelvis virksomhedspraktik og/eller løntilskudsansættelse.

Ca. 70 pct. af de unge på kontanthjælp er vurderet som ikke-arbejdsmarkedsparete, dvs. match 4-5. Det er markant flere end i de sammenlignelige kommuner.

En gennemgang af kontanthjælpssager viser, at de unge i match 4-5 har alvorlige og ofte komplekse jobbarrierer. I knap halvdelen af tilfældene er den primære barriere psykiske problemer. Andre barrierer er lavt uddannelsesniveau, fysiske problemer, sociale problemer, manglende sociale kompetencer og problemer med adfærdskrav på arbejdsmarkedet – som oftest er der ikke kun tale om en enkelt barriere i forhold til arbejdsmarkedet, men om flere og indbyrdes forbundne barrierer. Fire ud af fem af de unge vurderes at have brug for en form for personlig støtte for at kunne gennemføre et forløb i uddannelse eller arbejde.

Det er desuden en udfordring, at ca. hver syvende af de svage kontanthjælpsmodtagere er sygemeldte (14 pct.).

Blandt de unge sygedagpengemodtagere vurderes muligheden for delvis raskmelding i halvdelen af tilfældene som dårlig. Det skyldes ofte, at den unge er blevet afskediget i forbindelse med sygeforløbet. Situationen er u hensigtsmæssig, da en delvis raskmelding kan medvirke til at give en gradvis og mere varig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Fra analysen kan samtidig fremhæves følgende styrkepositioner:

Det er en styrkeposition for indsatsen, at der er gode erfaringer med at få de svageste unge i job eller uddannelse. Fra jobcenterets start til i dag er det lykkedes at få hver femte unge i match 4-5 i ordinært job eller uddannelse.

Det er ligeledes en styrkeposition, at sagsbehandlerne i forbindelse med gennemgang af kontanthjælpssager vurderer, at ca. en tredjedel af de svage unge via en intensiv indsats har mulighed for at opnå ordinær eller støttet beskæftigelse inden for et år.

Ud fra det kortlagte barrierebillede blandt de svageste ledige er der tale om, at kun ganske få af de unge har misbrugsproblemer eller kriminalitet som barriere for at indtræde på arbejdsmarkedet.

Derudover er det positivt, at sygefraværet blandt de unge er lavere end i flere af sammenligningskommunerne, selv om mange af de unge arbejder inden for brancher med højt sygefravær. Størstedelen af de unge på sygedagpenge vender desuden forholdsvist hurtigt tilbage til arbejdsmarkedet.

På baggrund af ovenstående kan peges på fokusområder:

- Fokus på at fastholde og vedligeholde de aftaler, der allerede er indgået med virksomhederne om det rummelige arbejdsmarked
- Fokus på at etablere nye aftaler inden for de brancher, hvor der forventes en positiv udvikling i de kommende år – eksempelvis i det offentlige, dele af den private servicesektor mv.
- Fokus på at sikre en sammenhængende indsats og tilbudsvifte, der dækker de forskelligartede og komplekse problemstillinger hos kontanthjælpsmodtagerne i match 4-5.
- Fokus på om en mere aktiv indsats over for unge sygedagpengemodtagere kan sammentænkes med indsatsen over for sygemeldte kontanthjælpsmodtagere.
- Fokus på at fastholde tilknytningen til arbejdsmarkedet for sygemeldte i form af tidlig indsats, delvis raskmelding, kontakt til virksomhederne mv.
- Fokus på at målrette virksomhedsindsatsen mod brancher og virksomheder, der efterspørger en arbejdskraft, som jobcenterets målgrupper kan matche.